

HORÁK, O. – RAZIM, J. *Dějiny kodifikace soukromého práva v českých zemích.*

Praha: Leges, 2020, 140 s.

Drobnou učebnicí s názvem Dějiny kodifikace soukromého práva v českých zemích, kterou sepsali autoři Jakub Razim a Ondřej Horák, se čtenáři do rukou dostává na první pohled poměrně stručný, nikoliv však informačně mělký souhrn dějin soukromoprávní kodifikace na vymezeném území.

Byť publikace pojednává o tématu, kterému se již věnuje celá řada učebnic právních dějin, přináší originální přehled jednotlivých kodifikací a k nim adekvátní normotvorné procesy. Svým zaměřením však jde o ojedinělou učebnici.

Přínosnou a přehlednou činí celou publikaci zejména výstižné kategorizace a přehledy jednotlivých témat založené na výzkumu jednotlivých kodifikací a důrazu na pojmosloví a jeho vývoj. Učebnice velmi dobře pracuje i se soudobým kontextem, neboť uvedené poznatky podporují výsledky bádání autorů, ale i závěry tuzemských a zahraničních akademiků. Lze kvitovat i fakt, že k tématu přistupují autoři poměrně netradičně, například pokud jde o chronologicky seřazený obsah publikace, která nejde úplně klasickou cestou od středověku po současnost, nýbrž spíše cestou příručky dobových pramenů, případně jejich dobové normotvorby.

Z pohledu čerstvého absolventa právnické fakulty představuje publikace i jinou perspektivu, kupříkladu co do označení jednotlivých dějinných etap, např. označení feudálního práva za předmoderní právo. Taková perspektiva je naprosto v pořádku, pokud má svůj racionální základ. Ten autoři ve své publikaci přesvědčivě uvádí. Byť autoři v úvodu na s. 9 výslovně odmítají tradiční chronologii učebnice, přesto se linky – řazení od nejstarších kodifikací po nejmladší – drží. Nad chronologií, která se opírá o dělení obsahu kodifikace na předmoderní a moderní období, nabízí publikace i jakési bonusy v podobě posledních kapitol. Ty se totiž zvlášť věnují významu tradice a inspiračních zdrojů kodifikací a vývoji civilistiky v českých zemích. Obdobně kvalitní přehled zmiňovaných témat běžně zpracován nebývá, zvláště pak ne v učebnicích. Stanovenou osnovu celé publikace zmíněné kapitoly nijak nenarušují, naopak příjemně doplňují vymezený obsah.

Celou publikaci lze označit za pojednání o konkrétních a významných kodifikačních dílech, která vznikla na území českých zemí a která z dnešního pohledu řadíme do soukromého práva. S kodifikacemi zvláštního soukromého práva se čtenář z publikace seznámí spíše sporadicky, což je pochopitelné, neboť takové zpracování by vyžadovalo více prostoru. Jen v rámci kapitoly o předmoderní kodifikaci v českých zemích zabíhá publikace až ke kazuistice, která může působit jako mírný odklon od konzistence, v jaké je z většinové části napsána. V konkrétním případě podkapitol 3.4 a 3.6 jde jen o nástin kazuistiky spočívající zřejmě v úmyslu autorů přiblížit v rámci předmoderního práva velmi typický závazek v podobě kupní smlouvy a z dnešního pohledu velmi atypický závazek v podobě

emfyteuse. Takový nástin znění úpravy konkrétních závazků je jistě žádoucí, neboť si na něm čtenář může v kontextu recenzované publikace na konkrétních případech dobře představit literu dané historické kodifikace, která je například ve středověku velmi roztříštěna. Na druhou stranu je škoda, že v tomto duchu publikace nepokračuje i v kapitolách o moderních kodifikacích, což může působit poněkud nejednotně.

Výše uvedené však nemůže žádným způsobem ovlivnit celkový závěr, totiž že recenzovaná publikace je čtivá, dobře nakladatelsky a redakčně připravená. Může tak výborně posloužit nejen studentům souvisejících studijních oborů, ale zejména studentům práv. Právě budoucím právníkům učebnice přispěje nejen ke studiu, ale právě i k uvědomění, že současné pozitivní právo není samo sebou, neboť jde často jen o určitou fázi v rámci celého historickoprávního vývoje kodifikace coby pramene práva i normotvorného procesu. V tomto smyslu lze závěrem konstatovat, že učebnice povedeně naplňuje své ambice, resp. ambici, kterou lze považovat za stěžejní, totiž „ukázat na vhodně zvolených příkladech právo v jeho dějinné souvislosti a proměnlivosti“.

Jan Kabát

doi: 10.14712/2464689X.2022.28